

XXXI TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine Trk 11,22-12,2)

Lugemine Saalomoni tarkuseraamatust:

Issand, kogu maailm on sinu ees nagu kübeke kaalukaussidel, otsekui kastetilk, mis hommikul maha langeb. Sina halastad aga kõigi peale, sest sa suudad kõike, ja vaatad mööda inimeste pattudest, et nad meelt parandaksid. Sest sina armastad kõike, mis olemas on, ega põlga midagi, mida sa oled teinud, sest sina ei olegi loonud midagi, mida sa ise vihkaksid. Sest kuidas saaks miski püsida, kui sina ei tahaks, või kuidas säiliks see, keda sina ei ole kutsunud? Sina aga säästad kõiki, sellepärast et nad on sinu omad, Issand, hingede armastaja. Sest sinu surematu Vaim on kõiges. Sellepärast sa karistad langevaid leebelt ja manitsed neid nende patte meenutades, et nad loobuksid kurjusest ja usuksid sinusse, Issand.

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 145, 1-2.8-9.10-11.13c-14 (R: 1a))

R: Ma kiidan sind kõrgeks, mu Jumal ja mu kuningas.

Ma kiidan sind kõrgeks, mu Jumal ja mu kuningas.

Ja ma tänan su nime ikka ja igavesti.

Iga päev ma tänan sind

ja kiidan su nime ikka ja igavesti.

R:

Armuline ja halastaja on Issand,

kannatlik ja suur helduselt.

Issand on hea kõigile

ja tema halastus on üle kõigi tema tegude.

R:

Sind ülistavad, Issand, kõik sinu teod,

ja su vagad tänavad sind.

Nemad kõnelevad sinu riigi auhiilgusest

ja nad räägivad su vägevusest,

R:

Sinu riik on kõigi ajastute riik  
ja sinu valitsus kestab rahvapõlvest rahvapõlve.  
Issand toetab kõiki, kes on langemas,  
ja tema tõstab püsti kõik, kes on küüru vajutatud.

R:

(Teine lugemine 2Ts 1,11-2,2)

Lugemine püha apostel Pauluse teisest kirjast Tessalooniklastele:

Vennad: sellepärast me palvetamegi alati teie eest, et meie Jumal teeks teid oma kutsumise vääriliseks ja et ta oma väes teeks täielikuks kogu teie headuse meelepärasuse ja usu teo, et meie Issanda Jeesuse nimi kirkastuks teie ja teie temas, meie Jumala ja Issanda Jeesuse Kristuse armu mööda. Me palume aga teid, vennad, meie Issanda Jeesuse Kristuse tulemise pärast, siis kui meid kogutakse tema juurde, et te ei laseks end nii ruttu ajada segadusse ega heidutada - ei vaimu ega sõna ega kirja läbi, mis nagu pärineks meilt -, otsekui Issanda päev oleks juba käes.

See on Jumala Sõna.

(Evangeelium Lk 19,1-10)

Lugemine Luuka Evangeeliumist

Sel ajal, kui Jeesus jõudis Jeerikosse, läks ta sealt läbi. Ja vaata, seal oli mees, Sakkeus nimi; see oli tõlnerite ülem, ja ta oli rikas. Sakkeus püüdis näha saada, milline neist on Jeesus, aga see ei õnnestunud rahvahulga pärast, sest ta oli lühikest kasvu. Siis ta jooksis ettepoole ja ronis mooruspuu otsa, et teda näha, sest Jeesus pidi sealtkaudu minema.

Ja kui Jeesus sinna paika jõudis, vaatas ta üles ja ütles temale: "Sakkeus, tule kiiresti maha, sest täna pean ma jääma sinu kotta!" Ja Sakkeus tuli kiiresti maha ja võttis Jeesuse rõõmuga vastu. Ja seda nähes nurisesid kõik: "Tema on patuse mehe juurde oõmajale läinud!"

Sakkeus ütles aga Issanda ette astudes: "Vaata, Issand, poole oma varandusest annan ma vaestele, ja kui ma olen kelleltki midagi välja pressinud, siis ma annan neljakordselt tagasi." Aga Jeesus ütles talle: "Täna on sellele kojale tulnud pääste, sest ka tema on Aabrahami poeg. Sest Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunud."

See on Issanda Sõna.

## Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, on olemas üks väga hea dokumentaalfilm Kalkutta ema Teresast, milles on näha kaadrid, kuidas ta surijate ja "äravisatud" laste eest hoolitses. Seejuures torkab silma ema Teresa näoilme, kui ta oma hoolealustega tegeles. Tema nägu näib peaaegu tundetud, aga kui kogu olukorra üle sügavalt järele mõelda, siis saab see mõistetavaks.

Inimene, kes elaks emotsionaalselt sisse niisugusse viletsusse, suudaks ainult lohutamatu nutta. Nutmine üksi aga hädalisi ei aita. Sellepärast on vahel vaja ka südamekõvadust, et midagi teha suuta. Jah, muidugi - kõike viletsust ei suuda ükski inimene maa pealt kaotada või heastada. Kuid paljugi saab ära teha, kui kaastunne ja liiga head kavatsused ei halva inimese töövõimet lõplikult.

Me loeme patutunnistuse...

## Jutlus

Armsad õed ja vennad, ilmselt on inimühiskonna ajaloos olnud alati nuhke ja kaasajooksikuid: neid, kes töötasid okupantide heaks, kogudes oma sõprade kohta kompromiteerivat materjali; kes osalesid mingis sõjalises riigipöördes või revolutsioonis selle rahva või ühiskonnakihi vastu, millesse nad ise kuulusid; kes juurutasid juudaseeklite eest ühiskonda võõraid ideoloogiaid, tagudes propagandatrummi ja kasutades kavalaid manipulatsioonitaktikaid.

Kuid teisalt on kollaborantide seas vahel harva võimalik leida ka niisuguseid inimesi, kelle kogu välispidine teenistusvalmidus oma ülekohtutegijatest tööandjate ees on ainult mask, ja kelle kavatsus on algusest peale olnud soov kaitsta oma rahvast okupantide, võimuhaigete või muude kurnajate eest.

Missugusest motiivist lähtus juudi rahvusest ülemtõlner Sakkeus tänasest evangeeliumist, seda me ei tea, sest andmed tema isiku kohta on liiga napid. Teame vaid, et ta oli maksukogujate ülem - see tähendab, pidas ametit, mis kuulus tavaliselt roomlastele, ja tema ülesandeks oli oma rahvalt võõrvõimu ehk roomlaste heaks maksude kogumise organiseerimine terves regioonis.

Kuidas oli üldse tol ajal võimalik, et juudi rahvusest inimene oli okupatsiooni tingimustes nii kõrgele kohale tõusnud? Kui panna tähele Sakkeuse käitumist, nagu evangeelium seda kirjeldab, on põhjust arvata, et ta oli hea taktik ja situatsioonitundja. Kes oli aga Sakkeus inimesena, selle kohta on võimalik tagantjärele konstrueerida kaks üsna erinevat tõlgendust.

Ühest küljest võis Sakkeus olla sügava vastutustundega inimene, kelle motiiviks oli roomlased üle kavaldada, nii-öelda võimalikult vähem lambaid huntide kätte jätta. Juudina võis ta üritada hea seista selle eest, et tema rahvuskaaslased võimalikult vähem makse maksaksid. See oli kindlasti väga keeruline ülesanne: kuidas säilitada okupatsioonivõimude heakskiit ja kaitse, ning samal ajal hoiduda oma rahva vabadusvõitlejate sihtmärgiks sattumast. Esimeseks tingimuseks oli muidugi absoluutne vaikimine oma motiividest, nii juutide kui roomlaste ees. Juudid pidid teda ikka ja igal pool kiruma, et ta on reetur ja kurnaja, roomlased aga uskuma, et ta on neile kasulik. Et mitte kahtlust äratada, pidi Sakkeus elama samasuguses rikkuses kui tema roomlastest kõrged ametikaaslased, ja sellepärast pidi ta ka oma suure palga koos maksudega rahva käest sisse nõudma. Aga ikkagi võis Sakkeus hoolitseda selle eest, suur osa korjatud maksurahast läheks tagasi kohalikule haldusüksusele teedeehituse, veevarustuse või muudele vajaduste jaoks, mis parandasid kogu regiooni elujärge.

Ometi on võimalik ka teine oletus. Võibolla ei olnudki Sakkeus salajane heategija, vaid hoopis absoluutne pragmaatik ja küünik, kes nägi igas olukorras vaid omakasu. Kuna ta maksukogujana endale üha rohkem vaenlasi tekitas, oli tal tarvis mingit taktikalist käiku, et maksumaksjate nurinat leevendada. Juutide ülematele, ehk variseridele ja saduseridele lähenemine ning nende kaudu rahva poolehoiu võitmine oli tõlnerile võimatu - need pidasid teda roojaseks ja patuseks, oma rahva reetjaks. Jeesuse tulekuga tema kodulinna avanes aga Sakkeusel võimalus luua endast soodsam pilt, et ta on olnud tegelikult alati juutide poolel - tal võis seda lausa eluliselt vaja olla, et pääseda salamõrvari pistodast.

Sakkeus teadis, et Jeesus ei põlanud maksunõudjaid, nagu seda tegid rikkad rahvaülemad, sest Jeesus elas ise vaeselt ja soovitas sageli ka teistel oma vara puudustkannatajatele annetada.

Nüüd tuleb muidugi küsida, et kui Sakkeusel olid ainult taktikalised kaalutlused, miks oleks siis Jeesus pidanud niisuguses küsitavas pettemanöövris kaasa tegema? Võibolla aitavad meid siin tänapäevased teadmised inimese psüühikast.

Tuletagem veel kord meelde, et Sakkeus oli omal jõul saavutanud Rooma haldussüsteemis ebatavaliselt kõrge positsiooni. Sellise karjääri puhul on tihti tegemist sotsiopaatiliste isikuomadustega

- inimestega, kes on edukad seetõttu, et oma aju ehituse tõttu puudub neil võime kaasa tunda, nad taluvad hästi stressi ja suudavad minna piltlikult öeldes üle laipade. Jeesus tundis inimeste mõtteid ja oskas ära näha nende kaasasündinud omaduste piirid. Ta võis mõista, et see, mida Sakkeus antud hetkel tegi, oli tema olukorras ja tema võimetega arvestades parim, ning kiitis seetõttu tema teguviisi heaks ja austas teda oma külaskäiguga.

Armsad õed ja vennad, küllap olete teiegi näinud inimesi, kes on küll täielikud egoistid, kuid kes on taibanud, et puhtalt sellesama egoismi pärast ei ole otstarbekas teisi inimesi jäägitult ära kasutada. Muidu tekib lihtsalt liiga palju vaenlasi, kes segavad egoisti oma vajadustele keskendumast. Et kaitsta nüüd oma enesekeskust, peab niisugune persoon pidama silmas ka teiste huvisid. Sellepärast saavad intelligentsetest egoistidest välispidi altruistid, mis ei pruugi nende sisemust üldsegi muuta - kuid kas see lõppude lõpuks ongi nii oluline? Peaasi on ju, et nad ei kahjustaks enam teisi.

Paraku, head kavatsused, mis balansseerivad patu ja voo- ruse piiril, loovad harva püsivaid väärtusi. Elustiil, mis patuga kompromisse tehes saavutatakse, võib liiga palju meeldima hakata, ja siis korrumppeerub südametunnistus täielikult. Nööri puntrasse kogunemist on aga ju ikka palju kergem vältida kui pundart hiljem lahti harutada. Aamen.